



Valsts ugunsdzēsības
un glābšanas dienests

Par dūmu detektoriem

Publicēts: 12.07.2020.

No 2020.gada 1.janvāra visos mājokļos ir jābūt uzstādītiem autonomajiem ugunsgrēka detektoriem jeb dūmu detektoriem.

Autonomo ugunsgrēka detektoru pielietošana, kā rāda pasaules pieredze, ir efektīvs risinājums, lai pasargātu mājokļa iemītnieku dzīvības no pēkšņa ugunsgrēka briesmām, tāpēc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) aicina iedzīvotājus iegādāties un uzstādīt dūmu detektorus.

IZGLĀB DZĪVĪBU – UZSTĀDI DŪMU DETEKTORU!

1

KAS IR DŪMU DETEKTORS?

Dūmu detektors ir neliela ierīce, kas ar spalgas skaņas signāla palīdzību ziņos, ja tavā mājoklī būs izveidojies ugunsgrēka radīts sadūmojums.

2

KĀDĒĻ TAS IR VAJADZĪGS?

Izceļoties ugunsgrēkam, visu izšķir sekundes, jo uguns ļoti strauji izplatās. Reaģējot uz ugunsgrēkā radušos sadūmojumu, dūmu detektors ar ilgu un skaļu signālu brīdina par iespējamo nelaimi – tas pievērsīs cilvēku uzmanību, ļaus pašam izglābties un izsaukt ugunsdzēsējus glābējus!

3

KUR VAR IEGĀDĀTIES DŪMU DETEKTORU?

Dūmu detektorus var iegādāties elektropreču, saimniecības preču, specializētajos ugunsdrošības aprīkojuma veikalos, kā arī pārtikas preču lielveikalos.

4

KAS JĀIEVĒRO, IZVĒLOTIES DŪMU DETEKTORU?

Uz dūmu detektora korpusa jābūt izvietotam „CE” marķējumam un informācijai par atbilstību Eiropas standartam EN 14604. Komplektā jābūt pievienotai instrukcijai valsts valodā. Vienkāršākie dūmu detektora modeļi maksā vidēji no 5 līdz 10 eiro.

5

VAI ES PATS VARU UZSTĀDĪT DŪMU DETEKTORU?

Dūmu detektora uzstādīšana ir ļoti vienkārša, jo griestos ir jāizurbj pāris nelieli caurumi un detektors jāpiestiprina ar ierīces komplektā ietilstošo dībeļu un skrūvju palīdzību. Vēl vienkāršāks variants ir dūmu detektoru piestiprināt ar abpusējo līmlenti.

KUR UZSTĀDĪT DŪMU DETEKTORU?

Ja ir notikusi nelāime un ir nepieciešama operatīvo dienestu palīdzība, zvani 112!



CIK DŪMU DETEKTORU IR NEPIECIEŠAMS MĀJOKLĪ?

Vismaz viens ugunsgrēka autonomais detektors katrā dzīvoklī vai privātmājas stāvā, tomēr ieteicams dūmu detektoru uzstādīt katrā telpā, kurā uzturas mājokļa iemītnieki, izņemot vannas istabu vai tualeti.

KĀDA IR DŪMU DETEKTORA APKOPE?

Detektors ar skaņas signālu brīdina par baterijas nomaiņas nepieciešamību. Vēlams reizi mēnesī pārbaudīt dūmu detektoru, nospiežot kontroles (testa) pogu, pēc kā jāatskan spalgam skaņas signālam. Ja signāls skan – detektors ir darbspējīgs!

112 Zvani
kad jāsauc palīgā!



Nedaudz statistikas

Analizējot VUGD statistiku par ugunsgrēkiem dzīvojamās ēkās, tika secināts, ka aptuveni puse ugunsgrēkos bojāgājušo miruši nevis no fiziskiem apdegumiem, bet gan no saindēšanās ar toksiskiem produktiem, kas rodas, sadegot mājoklī esošajiem sadzīves priekšmetiem un mēbelēm. Pie tam lielākā daļa bojāgājušo nosmakuši dūmos vai sadeguši atrodoties savās guļamistabās. Praktiskais risinājums kā samazināt šāda veida bojāgājušo skaitu ir dzīvojamo telpu aprīkošana ar tehniskām iekārtām, kas brīdina cilvēkus par izcēlušos ugunsnelaimi un tādejādi ļautu tiem paspēt pamest degošās telpas. Visefektīvākais tehniskais risinājums cilvēku aizsardzībai no uguns ir ierīkot dzīvoklī ugunsgrēka autonomo dūmu detektoru (reaģē uz dūmiem).

Kas ir ugunsgrēka autonomais detektors?

Ugunsgrēka autonomais detektors ir neliela izmēra ierīce, kura patstāvīgi spēj konstatēt telpā izveidojušos ugunsgrēka faktorus (dūmu koncentrāciju, siltumu) un par to ar spalgu, 80 dB skaņas signālu aptuveni pusstundu nepārtraukti brīdina mājokļa iemītniekus. Ugunsgrēka autonomais detektors darbojas no autonoma strāvas avota. Visbiežāk tā ir 9V „kronas” tipa baterija, kuru ievieto detektora korpusā. Saprotams, ka ugunsdzēsamo aparātu šī ierīce neaizvieto. Tās uzdevums nav dzēst, bet gan brīdina par izcēlušos ugunsnelaimi. Par tālāko rīcību, atkarībā no situācijas, ir jāizlemj mājokļa iemītniekiem pašiem – aplāpēt liesmas pašu spēkiem vai nekavējoties pamest ugunsnelaimes skarto mājokli un saukt palīgā ugunsdzēsējus. Gadījumos, kad mājoklī neviena nebūs, paliek cerība, ka ugunsgrēka autonomā detektora spalgo signālu izdzirdēs kaimiņi un izsauks ugunsdzēsējus. Jāatceras, ka ugunsgrēka autonomie detektori ir paredzēti lietošanai telpās. Uzstādīti ārā tie gaidīto efektu nedos.



Cik ugunsgrēka autonomo detektoru nepieciešams dzīvoklī? Ideāli būtu pa vienam uz katru telpu, kurā uzturas mājokļa iemītnieki un, kurā tie veic kādus saimnieciskus darbus – proti, vietās, kur potenciāli iespējama ugunsgrēka izcelšanās. Pati minimālākā prasība – viens ugunsgrēka autonomais detektors uz dzīvokli.

Ugunsgrēka autonomā detektora uzstādīšana ir ļoti vienkārša. To var paveikt jebkurš, kas prot sienā vai griestos izurbt pāris nelielus caurumus, piestiprināt tiem ar ierīces komplektā ietilpstošo dībeļu un skrūvju palīdzību detektora korpusu. Lietošanas instrukcijā ražotājs visbiežāk norāda arī ieteicamās uzstādīšanas vietas.

Vispiemērotākā vieta detektoram būtu guļamistabas un gaiteņa griesti netālu no guļamistabas durvīm. Ja nevar detektoru uzstādīt griestos, tad to drīkst izvietot sienas augšdaļā tuvu griestiem, bet nedrīkst detektorus izvietot tieši griestu un sienas dobumā. Tas tādēļ, lai izcēlušās ugunsnelaimes gadījumā būtu iespējams pamodināt guļošos mājokļa iemītniekus. Savukārt citās telpās izvietotie detektori lieliski noderēs, lai brīdinātu mājniekus par kādā konkrētā telpā notikušu aizdegšanos.

Uz skapja, plaukta novietots dūmu detektors savas funkcijas pildīs ierobežotā apjomā. Jo dūmi ceļas augšup, griestu virzienā, tur koncentrējas un tikai pēc tam sāk piepildīt telpu virzienā uz leju. Tāpēc šajā gadījumā detektors dūmus sajūtīs kādu brīdi vēlāk, nekā pie griestiem novietotais. Taču, kā zināms, uguns izplatās ļoti ātri, un bieži vien pat šim īsajam novēlošanās brīdim var būt izšķiroša nozīme mājokļa iemītnieku spējai apdzēst liesmas vai arī paspēt atstāt degošās telpas.

Viensētas dzīvojamā mājā un atsevišķi izvietotās saimniecības ēkās uzstādāmajiem detektoriem jānodrošina, lai to ugunsgrēka trauksmes skaņas signāls būtu dzirdams tajās telpās, kurās pārsvarā uzturas vai guļ mājas iemītnieki. Ar vienkāršiem, veikalā nopērkamiem detektoriem vien šo uzdevumu neatrisināt. Vislabākais risinājums būtu ierīkot automātisko ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēmu. Tās konstruktīvā īpatnība ir tāda, ka nostrādājot vienam detektoram, automātiski tiek nodots signāls uz vadības pulti un tālāk signāls aktivizē trauksmes signāldevējus, kas uzstādīti kopā ar visiem detektoriem. Tādu sistēmu ierīkošanai VUGD iesaka vērsties pie specializētu ugunsdrošības aprīkojuma firmu speciālistiem.

Ugunsgrēka autonomo detektoru apkope

Uzstādītā detektora tehniskā apkope ir vienkārša. Nepieciešama vien savlaicīga barošanas elementa – baterijas nomaiņa, detektoru darbības pārbaude un putekļu noslaučīšana lietošanas instrukcijā norādītajā kārtībā. Šos darbus sekmīgi var paveikt jebkurš. Jauna baterija kalpo aptuveni 2 gadus. Detektora korpusā ir baterijas jaudas automātiskā kontrole, kura laicīgi brīdina ar skaņas signālu par baterijas nomaiņas nepieciešamību. Laiku pa laikam detektors ir jāpārbauda. To dara instrukcijā noteiktajā kārtībā. Visbiežāk – nospiežot kontroles (testa) pogu, pēc kā jāatskan spalgam skaņas signālam. Ja signāls skan – detektors ir darbspējīgs. Šādu pārbaudi ieteicams veikt reizi mēnesī. Cigareti vai kādu citu dūmu avotu pārbaudei gan nevajadzētu izmantot tā iemesla dēļ, ka darbspējīgs detektors, atpazīstot dūmus, turpinās dot nepārtrauktu spalgu skaņas signālu aptuveni 30 minūtes – proti, tā konstrukcijā paredzēto brīdinošā signāla padošanas laiku. Ja tā ir noticis, tad detektoru var „aplusināt”, uz īsu brīdi atvienojot bateriju.

Ugunsgrēka autonomo detektoru izvēles nianšes

Detektori iegādājami elektropreču un specializētos ugunsdrošības aprīkojuma, ierīču veikalos. Piedāvātie detektori, neraugoties uz to, ka visi spēj brīdināt par izcēlušos ugunsnelaimi, tomēr var atšķirties ar iebūvēto papildus funkciju klāstu, kā arī ar cenu. Šo ierīču pārdevēji sniegs paskaidrojumus par tās vai citas funkcijas nozīmi ērtākai ierīces lietošanai. Taču nepieciešamības gadījumā konsultācijas par ugunsgrēka detektoriem un to uzstādīšanas jautājumiem var saņemt VUGD. Detektoru cenas ir atkarīgas no ražotāja un detektora iebūvētajām papildus funkcijām.

Taču, pērkot jebkura ražotāja vai modeļa detektoru, pirmām kārtām ir jāpievērš uzmanība tam, lai uz tā korpusa būtu „CE” marķējums un informācija par detektora atbilstību Eiropas standartam EN 14604. Šāds apzīmējums apliecina konkrētā detektora atbilstību Eiropas Savienībā noteiktajām prasībām, kādas tiek izvirzītas šāda tipa ierīcēm. Nepieciešams pārlicinieties, vai ierīces lietošanas instrukcijas teksts būtu valsts valodā. No praksē noderīgām papildus funkcijām ieteicams detektora modelis fotoelektriskā darbības principa ar korpusā iebūvētu spuldzīti, kas ieslēdzas vienlaikus ar brīdinošo skaņas signālu. Tas būs noderīgi kaut nelielas redzamības nodrošināšanai naktī gadījumā, ja aizdegšanās rezultātā būs sabojāta mājokļa elektroapgāisms.

Automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma

Automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma šobrīd ir vispilnīgākais mājokļu aizsardzības veids, kas ar ēkā uzstādītu tehnisku līdzekļu, sakaru līniju, u.c. starpniecību un sistēmu dežurējošā un apkalpojošā personāla palīdzību nodrošina operatīvu ugunsgrēka konstatēšanu, trauksmes signalizāciju un ugunsdzēsēju izsaukšanu uz konstatētās ugunsnelaimes izcelšanās vietu, neatkarīgi no tā vai ēkā atrodas, vai neatrodas iemītnieki. Diemžēl šādas sistēmas ierīkošana un ekspluatācija ir salīdzinoši dārga, taču, ja vien līdzekļi atļauj, tad ieteicams to ierīkot.



Sagatavoja: Ugunsdrošības uzraudzības pārvalde

 [dūmu detektori](#) 

 [ugunsdzēsības aparāts](#) 

<https://www.vugd.gov.lv/lv/par-dumu-detektoriem>